

Accesul femeilor rome la justiție (JUSTROM3)

Proiectul comun al Comisiei Europene și al Consiliului Europei „Accesul femeilor rome la justiție” (JUSTROM3) își propune să abordeze discriminarea multiplă și să îmbunătățească accesul la justiție al femeilor rome din Bulgaria, Grecia, Italia și România prin:

- 1) sprijinirea și împuternicirea femeilor rome prin creșterea gradului lor de conștientizare privind discriminarea, mecanismele de remediere juridică, sistemul de justiție și instituțiile pentru drepturile omului/egalitatea de șanse;
- 2) îmbunătățirea resurselor profesionale utilizate la nivel național de către sistemul judiciar, instituții responsabile de aplicarea legii la instituții abilitate și organizații neguvernamentale/susținători ai drepturilor omului în ceea ce privește aplicarea standardelor anti-discriminare, cu accent pe discriminarea multiplă, egalitatea de șanse și femeile rome;
- 3) creșterea sinergiilor între structurile instituționale ale Uniunii Europene și ale Consiliului Europei, inclusiv a punctelor naționale de contact ale romilor (PNCR) și „Grupul de experți al Consiliului Europei pentru romi”, cu autoritățile naționale și locale privind strategiile naționale de integrare a romilor și cu societatea civilă privind accesul la justiție.

În etapele sale anterioare, din februarie 2017 până în martie 2019, JUSTROM a furnizat informații juridice către 12.700 de beneficiari (60% dintre ei fiind femei rome), înregistrând aproximativ 9.200 de consultații (62% dintre acestea s-au adresat femeilor rome). Aproximativ 4.070 de cereri au fost depuse la diferite instituții judiciare, nejudiciare și cvasijudiciare, prin cereri de asistență juridică gratuită, atunci când a fost posibil. De asemenea, proiectul a instruit aproape o mie de profesioniști din domeniul juridic sau din alte domenii relevante (polițiști, avocați, personalul birourilor avocaților, instituții privind egalitatea de șanse, personalul penitenciarelor, judecători, autorități locale, etc.). Prin intermediul componentei sale unice de mobilizare care leagă comunitățile cu serviciile existente (asistență juridică și servicii locale, printre altele), proiectul a reușit să creeze încredere între serviciile și structurile existente și comunitatea de romi, cu un accent special privind femeile rome, prin componenta intersectorială a proiectului. Această a treia etapă se va desfășura până în august 2021.

JUSTROM 3 se va adresa următorilor beneficiari:

- femeilor rome din Bulgaria, Grecia, Italia și România în 9 zone de implementare; unele dintre acestea vor fi împuternicite ca lidere ale comunității, capabile să se adreseze instituțiilor relevante;
- profesioniștilor din domeniul juridic, dintre care unii vor deveni viitori formatori / consilieri/ persoane resursă care vor fi implicate în procesele de instruire în cascadă;
- actorilor sociali interesați la nivel local (administrația locală, comunitatea romă și poliția / procurorii) și beneficiarii secundari instruiți în dezvoltarea comunității;
- partenerilor la implementarea proiectului la diferite niveluri, inclusiv instituțiilor locale, regionale și naționale interesate, instituțiilor privind egalitatea de șanse, instituțiilor naționale pentru drepturile omului, punctelor de contact naționale pentru romi, barourilor de avocați, inspectoratelor naționale de poliție, instituțiilor judiciare și penitenciarelor, etc.;

- studenților de la facultatea de drept, academia de poliție, institutul de magistratură, unitățile de pregătire din cadrul penitenciarelor și unui public mai larg de profesioniști în drept.

Activitățile sunt organizate în trei grupuri:

- Activități la nivel local pentru împuternicirea femeilor rome și dialogul acestora cu municipalitățile și birourile pe care femeile rome le-ar putea aborda pentru a-și susține cererile în justiție (întâlniri de sensibilizare, sesiuni de îndrumare, întâlniri periodice cu serviciile municipale relevante și zile de informare cu comunitatea mai largă). Este de așteptat ca, în scurt timp, grupuri mici de femei rome să se organizeze și să participe la evenimente și activități de informare comunitară cu alte femei și fete. De asemenea, este prevăzută organizarea de întâlniri direct cu instituții privind egalitatea de șanse și instituțiile naționale pentru drepturile omului în vederea dezvoltării înțelegerii reciproce și a stabilirii unei modalități de comunicare comună;

- Activități menite să dezvolte atât oportunități de formare de lungă durată în diferite instituții, cu pregătire sistematică pe teme precum anti-discriminarea, egalitatea de gen, probleme ale romilor, standarde ale Curții Europene a Drepturilor Omului și jurisprudență, cât și grupuri naționale alcătuite din reprezentanți ai diferitelor profesii juridice care să asigure rezultate, precum și dezvoltarea de curiculă pentru formarea inițială și continuă pentru instituții de instruire și platforme online. Experții juridici, considerați drept grup principal de formatori/resurse/consilieri, vor continua să furnizeze informații juridice femeilor rome, pentru a nu pierde încrederea comunităților și stabilirea relațiilor cu structuri alternative, reducând treptat implicarea lor directă, atunci când femeile rome vor avea un sprijin alternativ asigurat;

- Ultimul set de activități se concentrează pe oferirea de mai multe oportunități pentru schimbul de experiență, cunoștințe și dezvoltarea de idei transversale, aplicabile prin intermediul acțiunilor diversilor actori sociali. Aceste activități includ vizite de studiu, seminarii privind schimburi de experiență, evenimente de vizibilitate și participarea la evenimente internaționale pentru a prezenta rezultatele proiectului. Accentul va fi pus pe dezvoltarea de rețele instituționale și creșterea de parteneriate pentru schimbarea politicilor publice.

Rezultatele așteptate ale proiectului sunt:

- Creșterea conștientizării femeilor și fetelor rome cu privire la discriminare (inclusiv discriminarea multiplă), mecanismele de remedii juridice, sistemul de justiție și instituțiile pentru drepturile omului:

Mai multe femei și fete rome vor înțelege mai bine conceptele de discriminare și de discriminare multiplă, ce reprezintă și cum le afectează. De asemenea, ele vor cunoaște remediile juridice la care pot apela. Grupuri relevante ale femeilor rome din fiecare locație vor fi împuternicite, sprijinite printr-un proces de întâlniri periodice cu reprezentanții instituțiilor locale și vor primi consiliere pentru accesul la justiție, în primul rând prin dialog cu administrația locală și serviciile sociale relevante, dar de asemenea, în caz de discriminare, prin mecanisme de remediere juridică, sistemul de justiție și instituțiile pentru drepturile omului; va exista, de asemenea, un număr mare de activități pentru consolidarea încrederii și medierea dintre romi și neromi, pentru schimbarea atitudinilor din contextul mai larg și pentru combaterea stereotipurilor anti-țigănești, a discursului motivat de ură și care incită la ură și a prejudecăților împotriva romilor. Facilitatorii și/sau mediatorii romi vor fi contractați în cadrul proiectului ca actori principali ai schimbării, pentru a facilita accesul la servicii

juridice pentru comunitățile de romi prin construirea de legături mai puternice/strânse cu municipalitățile și autoritățile locale. Autonomia femeilor rome la sfârșitul proiectului va ajuta la susținerea acțiunii în viitor.

- Creșterea capacității sistemului judiciar, a instituțiilor responsabile de aplicare a legii și a organizațiilor neguvernamentale/susținătorilor ai drepturilor omului în ceea ce privește aplicarea standardelor anti-discriminare, cu accent pe discriminarea multiplă, egalitatea de gen și femeile rome:

Abilitățile resurselor profesionale (profesioniști juriști, agenți de aplicare a legii, instituții neguvernamentale) cresc atunci când este necesară aplicarea standardelor anti-discriminare, prin furnizarea de sesiuni de formare în cascadă, cu accent pe discriminare multiplă, egalitatea de gen și femeile rome; în fiecare țară de implementare este creat un grup de oameni instruiți la care instituțiile pot apela în viitor pentru formare, dezvoltare de curriculum pentru formare inițială și continuă în diferite structuri de învățământ superior și un modul privind romii, disponibil online, integrat într-un curs revizuit privind discriminarea (CoE Educația pentru drepturile omului pentru profesioniști juriști - HELP). Resursele umane vor fi instruite pe parcursul proiectului și vor fi dezvoltate materiale și instrumente de-a lungul proiectului care vor fi utilizate și vor avea un impact tot mai mare în viitor.

- Întărirea implicării și capacităților structurilor existente în statele membre, cum ar fi punctele naționale de contact ale romilor, instituțiile de egalitate de șanse și instituții naționale pentru drepturile omului în confruntarea cu cazuri de antidiscriminare legate de romi și în dezvoltarea activităților de proiect și a rezultatelor:

Structurile existente în statele membre în care se implementează proiectul, cum ar fi instituții de egalitate de șanse și puncte naționale de contact pentru romi, instituții naționale pentru drepturile omului, barouri de avocați, penitenciare, universități, administrația locală și regională sunt mai implicate în dezvoltarea activităților proiectului, a rezultatelor măsurabile ale proiectului și în dezvoltarea de politici care vizează măsuri în favoarea femeilor și fetelor rome și sunt implicate, de asemenea, în tratarea cazurilor de antidiscriminare. Proiectul va facilita dialogul direct între persoanele de la firul ierbii și instituții de egalitate de șanse și instituții naționale de drepturile omului (Avocatul Poporului și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării). De asemenea, proiectul va facilita transmiterea informațiilor din domeniu, astfel încât instituțiile să-și poată folosi competențele „din oficiu”, acolo unde este posibil. Se propune, totodată, alcătuirea unui bord de proiect pentru a implica principalii parteneri într-un schimb continuu de informații și monitorizarea activităților la nivel național, inclusiv pe punctele naționale de contact pentru romi. Acest lucru va asigura o responsabilitate crescută și o reală răspundere privind proiectul și va crește șansele ca proiectul să aibă sustenabilitate și să fie dezvoltat mai mult în viitor.

- Sinergii dezvoltate între instituțiile Uniunii Europene și ale Consiliului European, între autoritățile naționale și locale, precum și societatea civilă cu privire la strategiile naționale de integrare a romilor și accesul la justiție pentru femeile rome:

Relații stabilite între reprezentanții instituțiilor juridice și departamente relevante ale Consiliului European vor fi consolidate prin activități comune, iar accesul la justiție al femeilor rome ar trebui inclus ca subiect în rapoartele lor de monitorizare. Organizațiile societății civile sunt implicate în implementarea și/sau monitorizarea strategiilor naționale de incluziune a romilor, asigurându-se că dimensiunea de gen este luată în considerare în mod eficient și în proiectele viitoare.